november 2025

Scherp kiezen voor brede welvaart

Kennis van de regio

Het online magazine van

HET pon|telos

Open het magazine

Inhoudsopgave

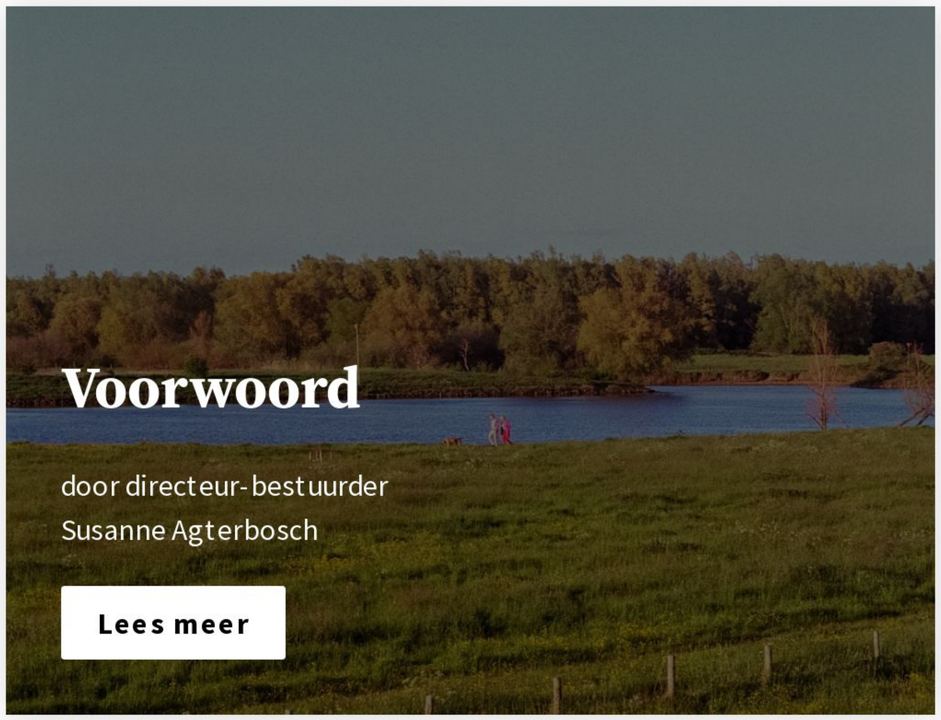

Voorwoord

door directeur-bestuurder Susanne Agterbosch

Lees meer

De ervaring leert

Wat er te winnen valt op het kruispunt tussen objectieve data en ervaring.

Lees meer

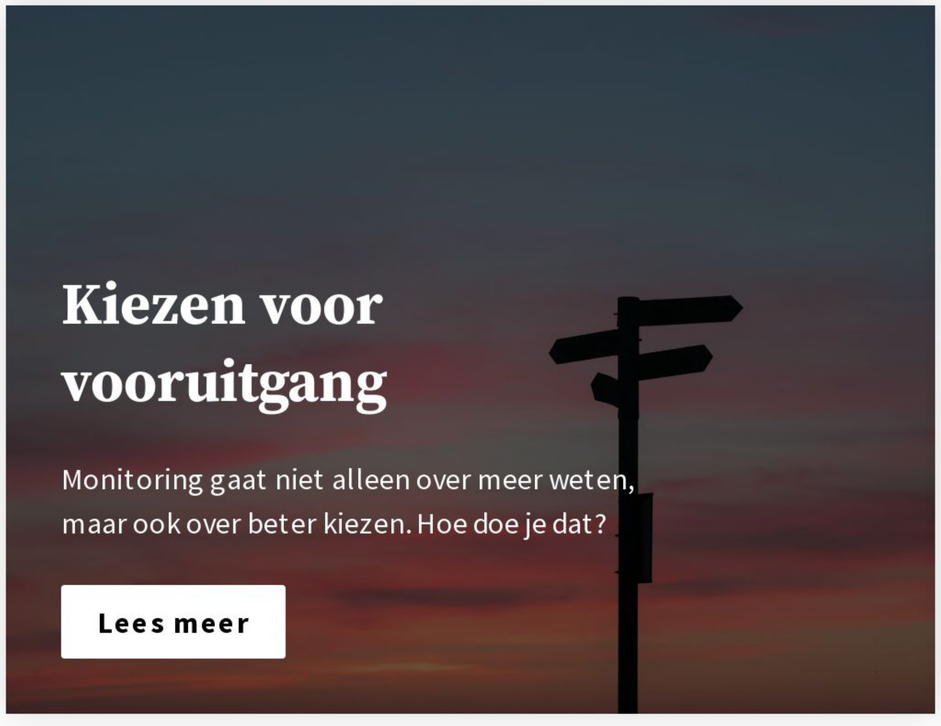

Kiezen voor vooruitgang

Monitoring gaat niet alleen over meer weten, maar ook over beter kiezen. Hoe doe je dat?

Lees meer

Gevraagd: moed en regie

Om brede welvaart te verbeteren, moet het gesprek over waarden gaan. En dat vraagt om moedig bestuur.

Lees meer

Colofon

Redactie: Susanne Agterbosch, Mirjam Smulders, Sanne Paenen, Britte van Dalen

Redactie & vormgeving: Mark Dierick

Eindredactie: Joost Peters

Video cover: Freepik

Fotografie & video bij artikelen: zie bronvermelding onderaan elk artikel.

Met dank aan Provincie Noord-Brabant

Contact: info@hetpon-telos.nl

Over Het PON & Telos

Het PON & Telos is een sociale kennisonderneming in het hart van de samenleving. We beschouwen het als onze opdracht om maatschappelijke besluitvorming te verbeteren. Dat doen we door wetenschappelijke kennis te verbinden met kennis van de praktijk.

Bezoek onze website

Abonneer je op dit magazine

© 2025 Het PON & Telos

Het online magazine 'Kennis van de regio' is een uitgave van Het PON & Telos. Delen uit deze uitgave mogen worden gekopiëerd voor niet-commerciële doeleinden, zolang ze zijn voorzien van de juiste bronvermelding.

Voorwoord

Wat zou jij antwoorden als iemand vraagt hoe je weekend was? Dat er vrienden langskwamen, je gesport hebt, gewandeld in de natuur, of pas kon slapen toen je dochter veilig thuis was? Het zijn deze vanzelfsprekendheden, die ons leven kleur geven én die de ruimte bieden om onszelf te ontwikkelen. Maar dat wat gewoon lijkt, is dat niet voor iedereen. En wie eenzaam is, zich onveilig voelt, of niet goed kan rondkomen, ervaart dat dagelijks.

We merken pas hoe belangrijk sociale, ecologische en economische waarden zijn, als ze onder druk komen te staan. Dan zien we hoezeer ze ons dagelijks leven en ons gevoel van welbevinden raken. Brede welvaart helpt om dat zichtbaar te maken: het biedt een samenhangend kader waarmee objectieve data en menselijke ervaringen kunnen worden verbonden met beleid, en keuzes kunnen worden gelegitimeerd op basis van wat mensen echt belangrijk vinden in het leven.

De Brabantse Monitor Brede Welvaart laat zien hoe het met de brede welvaart van inwoners in Noord-Brabant en haar regio's staat. Ze combineert feiten met beleving: hoe mensen hun leven en leefomgeving ervaren, en welke waarden en prioriteiten ze hebben. Daarbij wordt uiteraard ook aandacht besteed aan verschillen tussen groepen mensen. Wat vertellen hun ervaringen ons? En hoe helpt het combineren van feiten en beleving om tot scherpere prioritering én inclusievere beleidskeuzes te komen?

Daarvoor moeten we in ieder geval verder willen kijken dan het eigen domein, de eigen portefeuille of het hier en nu. Dat vraagt om een andere manier van organiseren en keuzes maken dan we gewend zijn, en dus om lef. Lef om niet te kiezen voor de snelste of goedkoopste oplossing, maar voor wat op de lange termijn écht duurzaam en betekenisvol is voor mensen.

Gelukkig wordt brede welvaart op steeds meer plekken ingezet voor het ontwikkelen en toetsen van beleid. Zo kiest de gemeente Waalwijk bij de ontwikkeling van bedrijventerrein Haven 8 Oost bewust voor een andere koers: nieuwe bedrijven worden niet alleen beoordeeld op hun economische meerwaarde, maar ook op hun bijdrage aan gezondheid, leefbaarheid en sociale samenhang.

In dit magazine zetten we uiteen wat daarvoor nodig is: van het meten van brede welvaart en het zichtbaar maken van impact, tot het vormgeven van keuzes op basis van een integrale benadering van het leven van alledag.

Ik wens je veel leesplezier én lef om het samen anders te doen.

Hartelijke groet,

Susanne Agterbosch

Susanne Agterbosch
directeur-bestuurder

Interessant voor jou?

Aanstaande donderdag, 20 november, organiseren we het mini-symposium *Samenleven met migratie*, ter gelegenheid van het afscheid van onze oud-directeur Patrick Vermeulen. We verkennen daar hoe we migratie breder kunnen beschouwen en hoe we de dialoog erover kunnen voeren in deze tijd van polarisatie rondom dit onderwerp.

Er zijn nog enkele plaatsen beschikbaar; aanmelden kan hier.

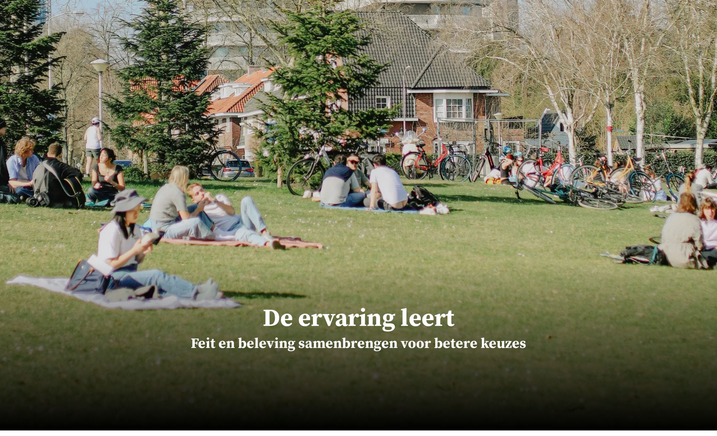

De ervaring leert

Feit en beleving samenbrengen voor betere keuzes

Met de Brabantse Monitor Brede Welvaart brengen wij in kaart hoe het gaat met de brede welvaart in Noord-Brabant. Objectieve cijfers geven daarbij veel inzicht, maar het beeld blijft onvolledig zonder het perspectief van inwoners mee te nemen. Wat kunnen we leren van de ervaringen van Brabanders? En hoe helpt het combineren van feiten en belevingsdata om scherpere en inclusievere keuzes te maken?

De Brabantse Monitor Brede Welvaart kijkt naar hoe het staat met de brede welvaart in Noord-Brabant en haar vier regio's. De monitor helpt om met een brede, integrale blik naar de provincie te kijken en vormt een vertrekpunt voor een dialoog om te komen tot meer inclusievere afwegingen en scherpere keuzes. De monitor kijkt zowel naar objectieve gegevens als naar hoe inwoners hun leven een leefomgeving ervaren. Want als brede welvaart gaat over alles wat mensen van waarde vinden, is het belangrijk om ook het perspectief van inwoners mee te nemen. Uiteraard met aandacht voor verschillende groepen mensen.

Het PON & Telos ontwikkelde en voerde de monitor uit in opdracht van de provincie Noord-Brabant, die brede welvaart ziet als een belangrijke leidraad voor haar beleid. Dit uitgangspunt is vastgelegd in het Bestuursakkoord 2023–2027 en de Uitvoeringsagenda Brede Welvaart 2024–2027, waarin concrete doelen en acties zijn opgenomen. Een van deze acties is de ontwikkeling van een Brabantse Monitor Brede Welvaart. De in 2023 gepubliceerde monitor Ervaren Brede Welvaart kan worden beschouwd als een voorloper daarvan.

Over kwaliteit van leven

De Brabantse Monitor Brede Welvaart kijkt naar de kwaliteit van leven en de leefomgeving van mensen in het hier en nu. Kwaliteit van leven staat niet op zichzelf, maar is ingebed in de sociale en fysieke leefomgeving. De kwaliteit wordt bepaald door een samenspel van aanwezige (objectieve) en ervaren (subjectieve) mogelijkheden op de thema's van brede welvaart: welbevinden, gezondheid, materiële welvaart, arbeid & vrije tijd, onderwijs, sociale samenhang, wonen, veiligheid, cultuur, mobiliteit, ecosystemen & biodiversiteit, en milieu & klimaat.

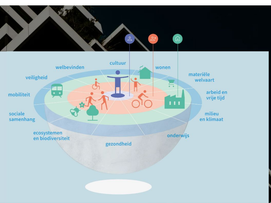

Brede welvaart...

...kent een gemengd beeld in Brabant

In vergelijking met het landelijk gemiddelde scoort de provincie Noord-Brabant op veel thema's gemiddeld, met sterke scores op het gebied van materiële welvaart en onderwijs. Mobiliteit en veiligheid blijven daarentegen wat achter.

Wanneer we de vier Brabantse regio's met elkaar vergelijken, blijkt dat elke regio haar eigen sterke en minder sterke punten heeft. Noordoost-Brabant onderscheidt zich door een sterke sociale samenhang en een hoge materiële welvaart, maar scoort relatief laag op het vlak van ecosystemen en biodiversiteit. In West-Brabant en Hart van Brabant blijven vooral de thema's gezondheid, materiële welvaart en veiligheid wat achter bij de andere regio's. In de Metropoolregio Eindhoven gaat het juist iets beter op de thema's arbeid & vrije tijd en onderwijs.

...wordt door inwoners soms anders ervaren dan objectieve data laten zien

De monitor laat zien dat er soms een verschil bestaat tussen hoe inwoners hun leefomstandigheden ervaren en wat de objectieve cijfers laten zien. Zo doet Noord-Brabant het, vergeleken met het landelijke gemiddelde, relatief goed op het gebied van materiële welvaart. Toch beoordelen inwoners dit thema relatief laag. Mobiliteit daarentegen wordt juist positiever ervaren dan de cijfers suggereren. Hoewel Brabanders gemiddeld verder van een hoofdweg of treinstation wonen en de filedruk hoger is dan elders in Nederland, waarderen zij mobiliteit het hoogst van alle brede-welvaartsthema's. Met een gemiddeld cijfer van 8,0 zijn zij zeer tevreden over de bereikbaarheid van de voor hen belangrijke plekken.

Dit verschil in perspectief zien we ook in de regio's terug. In Noordoost-Brabant staat de kwaliteit van ecosystemen & biodiversiteit onder druk, terwijl inwoners juist zeer tevreden zijn over het groen en de natuur om hen heen. Deze discrepantie tussen objectieve kwaliteit en beleving is relevant voor gebiedsontwikkelingen, die altijd zowel de fysieke omgeving als de mensen die er wonen, werken of het gebied bezoeken beïnvloeden. Daarom is het bijvoorbeeld belangrijk om inwoners goed te informeren en te betrekken bij plannen die de natuur verbeteren, omdat zulke maatregelen ook de beleving van groen en natuur kunnen beïnvloeden, zoals het geval is bij bijvoorbeeld een aanpassing in het maaibeleid.

...is niet voor iedereen gelijk

De monitor laat zien dat de brede welvaart varieert tussen verschillende groepen Brabanders. Zo zijn jongvolwassenen het minst tevreden over hun brede welvaart, terwijl ouderen juist het meest tevreden zijn over hun kwaliteit van leven. Inwoners van buitenstedelijke gebieden geven iets vaker een positieve beoordeling van hun kwaliteit van leven dan stadsbewoners. Ook tekenen er zich enkele verschillen af tussen de regio's.

De grootste verschillen tussen groepen Brabanders komen vooral naar voren bij factoren als 'grip op het leven', 'verbondenheid met de buurt', 'vertrouwen in anderen', 'sociale relaties' en 'financiële draagkracht'. Mensen die weinig grip op hun leven ervaren, beoordelen hun brede welvaart doorgaans aanzienlijk lager dan degenen die veel grip ervaren. Hetzelfde geldt voor inwoners die zich niet verbonden voelen met hun buurt, weinig vertrouwen in anderen hebben, minder sociale relaties hebben of beperkte financiële draagkracht ervaren.

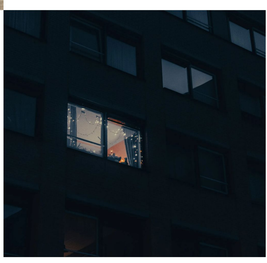

Brede welvaart van jongvolwassenen: een kwetsbaar perspectief

Deze monitor laat, net als ons eerdere onderzoek naar de ervaren brede welvaart in Brabant, zien dat de jongste generatie het minst tevreden is over hun eigen kwaliteit van leven. Daarom is in deze editie een verdieping gemaakt op de brede welvaart van jongvolwassenen in Brabant.

Twee derde van de jongvolwassenen in Brabant is tevreden met hun brede welvaart. Zij waarderen hun financiële situatie en met name hun mentale gezondheid relatief laag. Daartegenover scoren mobiliteit en tevredenheid met de woning juist hoog, al staat dat laatste in contrast met de zorgen die jongeren in verdiepende gesprekken uitten over de woningmarkt. Net als zorgen over gezondheid, materiële welvaart, sociale samenhang, veiligheid en milieu & klimaat. De verdiepende gesprekken leren ons opnieuw dat het niet alleen belangrijk is om objectieve cijfers en ervaringen van inwoners te combineren, maar ook om naar de variatie in groepen te kijken. Zo kan het bijvoorbeeld uitmaken of je nog studeert of werkt, of op jezelf woont of thuis.

Aanwezig is niet hetzelfde als toegankelijk

Om scherpere en inclusievere keuzes te kunnen maken, is het belangrijk te beseffen dat brede welvaart meer omvat dan de aanwezigheid van mogelijkheden in het leven van mensen. Het gaat óók over hoe die mogelijkheden verdeeld zijn in de samenleving en in hoeverre mensen daar daadwerkelijk gebruik van kunnen maken. Dit denken is gestoeld op de capability-benadering [1]. Deze benadering probeert antwoord te geven op de vraag in hoeverre mensen in staat zijn te doen wat men wil doen en te zijn wie men wil zijn. In de dialoog over brede welvaart en in de bestuurlijke transitie om brede welvaart als integraal denk- en handelingsperspectief te borgen, is het belangrijk om ook voor deze aspecten aandacht te hebben.

Lees meer over dit onderzoek

Brabantse Monitor Brede Welvaart

Foto's via Unsplash door
Tayla Kahler, Daniel Esteves, Artists Eyes en Evan Yang

[1] *Sen, A. (1993). Capability and well-being. In: M. C. Nussbaum & A. Sen (Eds.), The quality of life (pp. 30–53). Oxford: Clarendon Press.*

Britte van Dalen

Britte is adviseur-onderzoeker bij Het PON & Telos. Ze werkt het liefst aan het vraagstukken die raken aan het sociaal domein en burgerparticipatie.

Kiezen voor vooruitgang

Grip krijgen op impact meten

Veel organisaties en mensen willen blijvende impact maken met hun activiteiten en programma's. Maar in de praktijk lopen ze vaak tegen dezelfde vragen en dilemma's aan. Wat is de positieve en negatieve impact eigenlijk precies? Wat is de maatschappelijke waarde daarvan? En: hoe meet ik dat zo objectief mogelijk? We delen onze inzichten in de kunst van het impact meten, en wat dat doet met je impact en draagvlak.

Besturen betekent soms moeilijke keuzes maken. En wie op de lange termijn verandering wil realiseren, heeft breed maatschappelijk draagvlak nodig; anders is de kans groot dat veranderingsprocessen op weerstand stuiten of later weer worden teruggedraaid. Om draagvlak te verkrijgen en te behouden, is het belangrijk om te bewijzen dat maatregelen legitiem zijn. Dat betekent: laten zien wat de positieve én negatieve effecten zijn. Zeker op de lange termijn geldt: hoe beter je de impact van je beleid kunt aantonen, hoe groter het draagvlak. Dat vergemakkelijkt het verantwoorden van lastige keuzes en maakt structurele verandering mogelijk.

1
Eerst een stap terug

Het klinkt misschien vanzelfsprekend, maar bepalen wat je wilt bereiken en waaróm, is een belangrijke eerste stap in het inzichtelijk maken van duurzame, maatschappelijke impact. Wij zien te vaak dat de hoe-vraag, de concrete actie, leidend is in de communicatie of het impactplan. De wat- en waarom-vraag is hierbij vaak nog niet duidelijk geformuleerd. **Ons advies is dan ook om eerst een stap terug te doen:** om duidelijk te bepalen wat de langetermijnambitie is, wat je concreet wilt bereiken, en waarom je nu juist op dit doel focust. Er is namelijk geregeld een grote discrepantie waarneembaar tussen de ambitie en de ondernomen of bedachte actie.

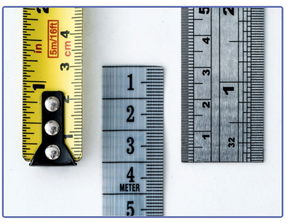

2
Concrete doelen zijn beter meetbaar

Als het duidelijk is waarop je impact wilt maken en wat daarbij het hoofddoel en de subdoelen zijn, wordt het eenvoudiger om gerichte acties te koppelen aan deze doelen. **Hoe concreter die acties zijn, hoe beter je de impact ervan kunt meten.** Je maakt daarmee inzichtelijk wat de verwachte verandering is, een zogenoemd veranderpad. Kiezen voor het één betekent bovendien waak automatisch niet kiezen voor iets anders. Afwegingen als deze, inclusief de bijbehorende argumentatie, blijven in veel gevallen onderbelicht, terwijl die juist zo belangrijk zijn. Door hier helder over te communiceren, vergroot je het draagvlak voor de uiteindelijke keuze.

3
Maak scherp onderscheid tussen hoofd- en bijzaak

De volgende stap is om te bepalen welke acties je gaat ondernemen om deze hoofddoelen en subdoelen te behalen. Onderdeel hiervan is ook om te kijken welke andere organisaties en mensen je nodig hebt om de acties te ondernemen en wie (mede)verantwoordelijk is. Daarnaast is het belangrijk om vooraf te bedenken welke externe effecten invloed hebben op de hoofd- en subdoelen, en of activiteiten een directe of juist een indirecte invloed hebben op het te bereiken resultaat.

Deze complexe puzzel van doelen, activiteiten en betrokken partijen kun je overzichtelijk in kaart brengen met een Theory of Change (ToC). Een ToC beschrijft hoe je verwacht dat verandering tot stand komt: welke activiteiten leiden tot welke resultaten, en hoe dragen deze resultaten bij aan het uiteindelijke einddoel. Het model helpt om doelen en subdoelen te onderscheiden, onderliggende aannames zichtbaar te maken en relevante stakeholders in kaart te brengen. Zo ontstaat een duidelijk communicatiemiddel waarin afwegingen en keuzes kunnen worden opgenomen. Bovendien maakt een goed uitgewerkte ToC het meten van de daadwerkelijk gerealiseerde impact aanzienlijk inzichtelijker.

Daarnaast is het belangrijk om vooraf te bedenken welke externe effecten invloed hebben op de hoofd- en subdoelen, en of activiteiten een directe of juist een indirecte invloed hebben op het te bereiken resultaat.

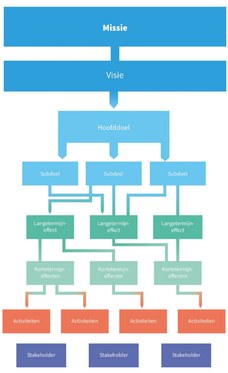

4
Houd rekening met maatschappelijke opinie

Als de *wat*, het *waarom* en het *hoe* helder zijn, is de volgende stap het daadwerkelijk meten van impact. Welk resultaten leveren de activiteiten of interventies op? En dragen die inderdaad bij aan de gewenste positieve impact? En hoe kies je in een doolhof aan informatie en wirwar van data-analyse-mogelijkheden de juiste aanpak?

Helaas is er geen eenvoudige, kant-en-klare methode of tool om impact te meten. **Het vergt ervaring en kennis van maatschappelijke waarden, waarbij terugkijken en evalueren nodig is om impact op een juiste manier cijfermatig te waarderen.** Daarbij speelt ook de maatschappelijke opinie en het bijbehorende draagvlak een rol. Als mensen bijvoorbeeld het contact met buren als een belangrijk maatschappelijk vraagstuk zien, is de maatschappelijke waarde van een maatregel op dat gebied groter dan wanneer dit niet als probleem wordt ervaren. Maatschappelijke opinie doet er dus echt toe.

5
Maak de keuze: doelgerichte of algemene impact?

Bij het meten van impact is het belangrijk eerst te bepalen of een maatregel gericht is op een specifieke doelgroep of juist een bredere, generieke insteek heeft. Bij een focus op een specifieke doelgroep zijn kwalitatieve gegevens waardevol en vaak ook nodig, omdat ze meer diepgang geven aan de meting. Bij een generieke aanpak zijn kwantitatieve gegevens vaak voldoende om het geheel goed in kaart te brengen. Vaak vormt een combinatie van verhalen, ervaringsgegevens en objectieve cijfers de beste basis om de impact zo volledig mogelijk weer te geven; een soort 360 graden-analyse.

Enkele praktische vragen kunnen het proces van impact meten gemakkelijker maken. Denk vooraf na over wie verantwoordelijk wordt voor het meten, op welke momenten er wordt gemeten, of alle activiteiten of interventies dezelfde meetmethode vragen en welke bestaande databronnen gebruikt kunnen worden.

6
Blijf evalueren, leren en bijstellen!

Over het algemeen geldt dat wanneer de positieve en negatieve effecten van maatregelen of interventies inzichtelijk worden gemaakt, en duidelijk wordt hoe deze samenhangen met de geformuleerde ambities, terwijl ook externe invloeden die positief of negatief bijdragen in beeld worden gebracht, de legitimiteit van programma's en activiteiten wordt versterkt.

Daarnaast biedt dit een basis om te evalueren, te leren en bij te sturen, wat bijdraagt aan de effectiviteit van programma's, met groter draagvlak en uiteindelijk een grotere impact.

Lees meer over dit onderwerp:

4 leerpunten bij het monitoren van impact

Foto's:
Via Unsplash: Jasper van Dam, William Warby, Joanna Kosinka & Point Blanq

Sanne Paenen

Sanne is senior adviseur-onderzoeker bij Het PON & Telos, waar ze onder andere betrokken is bij verschillende projecten waarin brede welvaart in kaart gebracht en gemonitord wordt.

Moed en regie gevraagd:

sturen op brede welvaart

Steeds meer provincies, gemeenten, regio's en samenwerkingsverbanden verankeren brede welvaart in hun beleid. Dat vraagt van bestuurders meer dan het verzamelen en analyseren van data: het vergt bestuurlijke moed om waarden leidend te maken in het keuzeproces en om samen te werken over portefeuilles en domeinen heen. Een sprekend voorbeeld daarvan is Haven 8 Oost in Waalwijk. In dit artikel gaan we dieper in op de ontwikkeling van dit bedrijventerrein, waarbij brede welvaart een centrale rol innam.

Data als startpunt, niet eindpunt

Veel bestuurders, strategen en beleidsmakers willen met hun beleidsactiviteiten impact maken op brede welvaart. Daarbij doen ze vaak een beroep op data. Hoe staat het er lokaal of regionaal voor? Met wie en waar gaat het goed, of juist niet? En: welke trends zijn zichtbaar? Het PON & Telos heeft een brede basismonitor ontwikkeld waarmee we brede welvaart inzichtelijk kunnen maken op regio-, gemeente- of wijkniveau. Maar cijfers alléén zijn niet genoeg. Ze vormen slechts het startpunt voor een bewuste, soms lastige waardendialoog: wat vinden we écht belangrijk? En: waar zetten we gezamenlijk op in?

Bestaande praktijken als belemmering

De ambitie om te sturen op brede welvaart schuurt met bestaande bestuurlijke praktijken; portefeuilles, budgetten en processen zijn immers sectoraal ingericht. Bestuurders zijn gewend om zich primair te richten op hun eigen verantwoordelijkheden, en een gesprek over waarden en prioritering valt vaak buiten de routine van colleges en gemeenteraden. Daardoor blijft de blik vaak smal, terwijl brede welvaart juist vraagt om een integrale benadering en afweging.

> **"Waarden vormen slechts het startpunt voor een waardendialoog.**
>
> **Wat vinden we écht belangrijk?"**

Een nieuwe nadruk

Zo ook in Waalwijk, waar de vraag naar grond voor bedrijven groot is. Van oudsher werkte de gemeente met kavelgewijze uitgifte aan de hoogste bieder, onder aansturing van de wethouder Economie en Grondzaken en binnen de bestaande ruimtelijke kaders. Deze werkwijze, waarbij de nadruk lag op economische groei en die heeft geleid tot ontwikkeling van Waalwijk als logistieke hotspot in Nederland, leverde relatief weinig banen op voor de eigen inwoners. Tegelijkertijd zorgde deze werkwijze wél voor druk op woningen, voorzieningen en leefbaarheid (gevoelens van onveiligheid). 'De bedrijven de lusten en wij de lasten', zo verwoordde een ambtenaar het sentiment van bewoners.

Bij de ontwikkeling van het laatste uitgeefbare terrein, Haven 8 Oost (48,5 hectare netto), heeft het college van B&W daarom bewust gekozen voor een bredere benadering: niet alleen economische opbrengst moest leidend zijn, maar ook sociale meerwaarde, duurzaamheid en een positieve impact op stad en kernen.

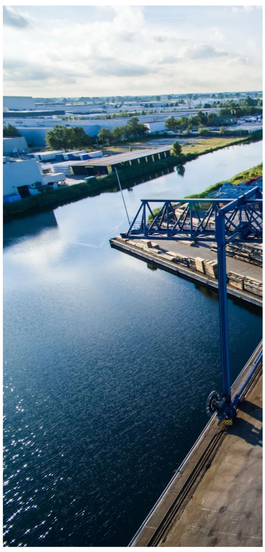

Van eigen portefeuille naar brede dialoog

Gemeentelijke bestuurders werken binnen coalities met uiteenlopende politieke achtergronden en concentreren zich vooral op hun eigen portefeuille. Ze praten liever over het oplossen van problemen dan over onderliggende waarden vanuit een breed perspectief. Het voeren van een waardendialoog en het stellen van prioriteiten op basis daarvan, ligt dan ook buiten de routine van zowel colleges als gemeenteraden.

Dit keer koos het college dus bewust voor een andere koers. Het PON & Telos begeleidde de gemeente hierbij. Op basis van een nulmeting van brede welvaart hebben we de ambtenaren, het college en de raad eerst meegenomen in een brede waardendialoog en vervolgens in het proces van kiezen. Uiteindelijk stelde het college drie prioriteiten vast:

- de bereikbaarheid verbeteren en verduurzamen;
- jongeren in de stad behouden en goed onderwijs bieden;
- het verblijfsklimaat op het bedrijventerrein versterken.

Gedurende het proces werd de raad meermaals geïnformeerd. Uiteindelijk onderschreef de raad unaniem de door het college gekozen prioriteiten.

Actieve rol voor gemeente

Kiezen voor brede welvaart betekende ook dat de gemeente zelf meer regie moest nemen. In dit geval gebeurde dat door actief te sturen op een ontwikkel- en uitgiftestrategie, waarin de gekozen prioriteiten tot uitdrukking komen: een strategie die zorgt voor maatschappelijk rendement op de geprioriteerde brede-welvaartsthema's.

We adviseerden de gemeente onder meer:

Neem publieke regie

vanuit het bredewelvaartsperspectief.

Ga samenwerkingverbanden aan en vorm coalities

waarbij regionaal belang, in dit geval als opvanglocatie voor bijvoorbeeld circulaire activiteiten, benut kan worden.

Richt een opgavegericht, multidisciplinair team in

binnen de gemeente.

Investeer in kwaliteitsborging

door een onafhankelijke, multidisciplinaire kwaliteitscommissie in te stellen met een advies- en toetsingsrol.

Bestuurlijke moed en regie

Het voorbeeld van Waalwijk laat zien dat brede welvaart in de praktijk **moed** vergt: de durf om waarden en prioriteiten expliciet te maken en keuzes te maken die portefeuilles overstijgen. Daarnaast is **regie** nodig, zodat samen met (regionale) partners gericht en consistent gewerkt kan worden aan de vastgestelde doelen.

Brede welvaart begint kortom bij data, maar krijgt pas écht betekenis in de dialoog over waarden en de keuzes die daaruit volgen. Haven 8 Oost laat zien dat dit mogelijk is – mits bestuurders bereid zijn om verder te kijken dan economische groei alleen, en om te sturen op wat inwoners nu en in de toekomst écht van waarde vinden.

Het PON & Telos publiceerde eerder al het essay *'Kiezen voor brede welvaart vraagt om bestuurlijke moed'* over het belang van een waardengedreven gesprek bij het najagen van brede welvaart, en wat dat vraagt van bestuurders.

Lees meer over dit onderwerp:

Essay Bestuurlijke moed

Foto's door Elco van Berkel/iStock

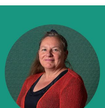

drs. Mirjam Smulders

Mirjam is senior adviseur-onderzoeker bij Het PON & Telos. Daar zet ze zich in om kennis te delen over complexe samenwerkingsprocessen tussen burgers, ondernemers, overheden, onderwijs en onderzoeksinstellingen en meer.